

DE ORGANISATIE VAN DE GENEESKUNST EN DE CONTROLE OP DE ACTIVITEITEN VAN DE GENEESHEER

door Regine MEERT-VAN DE PUT
Advocaat bij het hof van beroep te Brussel

HOOFDSTUK I

DE ORGANISATIE VAN DE GENEESKUNST

1. De geneeskunst omvat de geneeskunde, met inbegrip van de tandheelkunde en de artsenijsbereidkunde, onder hun curatief of preventief voorkomen (1).

Het K.B. nr. 78 omschrijft de geneeskunde (2), de tandheelkunde (3) en de artsenijsbereidkunde (4).

De personen bevoegd om een tak van de geneeskunst uit te oefenen zijn de doctors in de genees-, heel- en verloskunde, de tandheelkundigen, de vroedvrouwen en de apothekers (5).

§ 1. Het monopolie van de geneeskunde

2. Een fundamenteel principe van de wettelijke organisatie van de geneeskunst is het monopolie van de geneeskunde. De bepalingen van het K.B. nr. 78, dat de basiswetgeving uitmaakt inzake geneeskunst strekken ertoe het monopolie van de geneeskunde te versterken.

Men stelt inderdaad vast dat :

1) Alleen de geneesheer de handelingen kan verrichten die behoren tot de geneeskunde, dit wil zeggen, elke handeling die tot doel heeft of wordt voorgesteld tot doel te hebben, bij een menselijk wezen, hetzij het onderzoeken van de gezondheidstoestand, hetzij het op-

(1) Art. 1 van het K.B. 10 november 1967, nr. 78 betreffende de geneeskunst, de uitoefening van de daaraan verbonden beroepen en de geneeskundige commissies.

(2) Art. 2, § 1 al. 2, K.B. nr. 78.

(3) Art. 3, al. 2, K.B. nr. 78.

(4) Art. 4, § 1 al. 2, K.B. nr. 78.

(5) Zie voor verdere studie van het probleem : RYCKMANS X., en MEERT, R., *Les récents arrêtés en matière d'art de guérir*, Larcier; — RYCKMANS, X., en MEERT-VAN DE PUT, R., *Les droits et les obligations des médecins*, dl. I en II, Larcier; — HINNEKENS, M., en RONSMANS, E., *Geneeskunst Coördinatie van de geldende wetten, besluiten en internationale conventies in verband met de verschillende takken van de geneeskunst*, uitg. U.G.A.

sporen van ziekten en gebrekkigheden, hetzij het stellen van de diagnose, het instellen of uitvoeren van een behandeling van een fysische of psychische werkelijke of vermeende pathologische toestand, hetzij de inenting (1).

Bij afwijking nochtans zijn de houdsters van het diploma van vroedvrouw gemachtigd de praktijk van de normale bevallingen te doen, onder voorbehoud te voldoen aan bepaalde voorwaarden.

Principieel kan de geneesheer aldus krachtens de wet, welke ook zijn kennis en specialisatie weze, om 't even welke handeling stellen, behorend tot de geneeskunde (2).

Twee beperkingen evenwel : a) die welke voortvloeit uit de principes van burgerlijke aansprakelijkheid, tengevolge waarvan men bv. de fout van een geneesheer kan weerhouden die buiten de grenzen van zijn specialiteit een techniek aanwendde die hij niet goed kende ; b) de terugbetaling van de geneeskundige verstrekkingen in het raam van de ziekte- en invaliditeitsverzekering geschiedt in het raam van de erkende specialiteiten ; maar deze beperking geldt slechts voor bepaalde handelingen of technische prestaties.

2) De geneesheren kunnen, op eigen verantwoordelijkheid en onder toezicht, helpers belasten met het verrichten van bepaalde handelingen welke het stellen van de diagnose voorafgaan of de toepassing van de behandeling aangaan of de uitvoering van maatregelen van preventieve geneeskunde betreffen (3).

De Koninklijke besluiten die de lijst van deze handelingen, de uitvoeringsmodaliteiten ervan, alsook de vereiste kwalificatievoorwaarden van de helpers zullen vaststellen, werden nog niet genomen.

Verwijzen wij hier evenwel naar de strenge procedure voorzien bij artikel 46 van het K.B. nr. 78. Inderdaad, over deze koninklijke besluiten wordt beraadslaagd in ministerraad. Zij worden genomen op advies van de koninklijke academiën voor geneeskunde en in sommige gevallen wordt het advies van de faculteiten van geneeskunde ingewonnen.

De opvatting dat een groot aantal *nursing*handelingen, zoals bijvoorbeeld intraveineuse injecties, medische handelingen zijn die de ge-

(1) Art. 2 § 1 al. 2, K.B. nr. 78.

(2) Voor wat betreft de tandheelkunde, mag de geneesheer ze uitoefenen indien hij aan de wettelijke voorwaarden voldoet om de tandheelkunde uit te oefenen : zie artikel 51, 1° en 4°, K.B. 10 november 1967, nr. 79 betreffende de Orde der Geneesheren.

(3) Artikel 5 § 1, K.B. nr. 78.

neesheren aan hun helpers mogen toevertrouwen, is natuurlijk zeer artificieel.

Men zou de realiteit van de medische praktijk en van het hospitaalwezen dichter benaderen indien men zou zeggen dat zekere handelingen tot de verpleegkunde behoren (1).

Artikel 22 van het K.B. nr. 78 zegt wat men verstaat onder „uitoefening van een paramedisch beroep” zonder dat evenwel de personen worden opgenoemd die deze paramedische beroepen uitoefenen.

Koninklijke besluiten zullen de prestaties nader bepalen, de voorwaarden waaronder zij moeten worden uitgevoerd en de vereiste kwalificatievoorwaarden waaraan de personen die deze prestaties verrichten moeten voldoen alsmede hun beroepstitels (2).

3) Ten einde voormelde bepalingen te doen eerbiedigen werd een geheel van strenge strafrechtelijke sancties voorzien. Zo bijvoorbeeld voor een onbevoegd persoon (3), voor de geneesheer die zijn medewerking verleent aan een onbevoegd persoon (4) of die zich doet bijstaan door een onbevoegd persoon (5), voor de werkgever die een beroepstitel toekent aan personen die hij tewerkstelt en die er geen recht op hebben (6).

§ 2. De inrichting van de Orde der geneesheren

3. De organen van de Orde zijn : de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad (7).

A) *De provinciale raden*

In iedere provincie wordt een provinciale raad opgericht. In de provincie Brabant zijn er twee raden, een raad met het Nederlands als voertaal en een andere met het Frans als voertaal. De gewone en plaatsvervangende leden van elke provinciale raad worden verkozen door de geneesheren die ingeschreven zijn op de lijst van de Orde.

(1) Zie het wetsvoorstel betreffende de uitoefening van de verpleegkunde nr. 435, *Parl. Besch., Kamer, 1972-1973*.

(2) Artikel 23 § 1 en 2, K.B. nr. 78.

(3) Artikel 39, 1°, K.B. nr. 78.

(4) Artikel 38, § 1, 1°, K.B. nr. 78.

(5) Artikel 38 § 1, 2°, K.B. nr. 78.

(6) Artikel 40, 2°, K.B. nr. 78.

(7) Artikel 1, K.B. nr. 79.

Bovendien is er voor elke provinciale raad een gewoon en plaatsvervangend bijzitter, benoemd door de Koning voor een termijn van 6 maand. Zij worden gekozen uit de werkende en ere-magistraten aan de rechtbanken van eerste aanleg.

De duur van hun mandaat is 6 jaar. De raad wordt om de 3 jaar voor de helft vernieuwd.

De leiding van de raad berust bij een bureau dat samengesteld is uit een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris onder de leden van de raad verkozen, en de bijzitter.

De bevoegdheden van de provinciale raad zijn voorzien door het K.B. nr. 79 (1) :

- 1) het opmaken van de lijst van de ingeschrevenen in de Orde;
- 2) tuchtrechtelijke bevoegdheid;
- 3) adviezen verstrekken aan de leden van de Orde over vragen van medische plichtenleer;
- 4) op gezamenlijk verzoek van de belanghebbenden in laatste aanleg beslissen over alle geschillen betreffende de door de geneesheer aan zijn cliënt gevraagde honoraria, behoudens bedingen tot toekenning van bevoegdheid die neergelegd zijn in de overeenkomsten of verbintenissen gesloten inzake de ziekte- en invaliditeitsverzekering; adviezen verstrekken aan hoven en rechtbanken omtrent betwistingen betreffende honoraria.
- 5) De bevoegde overheden kennis geven van de daden van onwettige uitoefening van de geneeskunde waarvan zij kennis hebben;
- 6) het bedrag van de jaarlijkse bijdragen bepalen en ze van de geneesheren invorderen.

B) De raden van beroep

Er bestaat een raad van beroep met het Nederlands als voertaal en een raad van beroep met het Frans als voertaal, beiden gevestigd in de Brusselse agglomeratie.

Elke raad is samengesteld uit 5 geneesheren die verkozen worden door de provinciale raden, 5 raadsheren bij het hof van beroep en een griffier door de Koning benoemd. Er is een gelijk aantal plaatsvervangende leden.

(1) Artikel 6, K.B. nr. 79.

Elke raad heeft een dubbele bevoegdheid (1) :

- 1) uitspraak doen in laatste aanleg over de beslissingen die zijn genomen door de provinciale raden ;
- 2) in eerste en laatste aanleg uitspraak doen :
 - a) over de bezwaren met betrekking tot de regelmatigheid van de verkiezingen ;
 - b) over de vervallenverklaringen van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad uit hoofde van afwezigheid op de zittingen en over de vervallenverklaringen ten gevolge van tuchtrechtelijke sancties of van een veroordeling ;
 - c) over de zaken waarover een provinciale raad niet beslist heeft binnen een door de Koning vastgestelde termijn : bv. aanvraag om inschrijving op de lijst van de Orde.

C) *De nationale raad*

De nationale raad van de Orde der geneesheren omvat 2 afdelingen : de ene met het Nederlands, de andere met het Frans als voertaal. Deze raad is samengesteld uit 10 gewone en 10 plaatsvervangende leden verkozen door de provinciale raden, 6 gewone en 6 plaatsvervangende leden door de Koning benoemd uit de geneesheren voorgedragen door de geneeskundige faculteiten, en een griffier.

De twee afdelingen van de nationale raad worden voorgezeten door dezelfde magistraat, benoemd door de Koning onder de raadsheren bij het hof van cassatie.

Iedere afdeling kiest uit haar midden een ondervoorzitter, die ook ondervoorzitter is van de nationale raad.

De bevoegdheden van de nationale raad zijn verscheiden (2) :

- a) het vaststellen van de Code van plichtenleer ;
- b) het bijhouden van een repertorium van de in tuchtzaken gewezen beslissingen ;
- c) gemotiveerd advies geven over algemene vragen over beginselvraagstukken of over regelen van medische plichtenleer en goedkeuring verlenen aan de adviezen van de provinciale raden ;
- d) verscheidene maatregelen nemen : alle maatregelen nodig om de doelstellingen van de orde te verwezenlijken, het jaarlijks bedrag bepalen dat, benevens de bijdrage voor de provinciale raad, wordt

(1) Artikel 13, K.B. nr. 79.

(2) Artikel 15, K.B. nr. 79.

gevraagd van de geneesheren als bijdrage voor de Orde. Tenslotte zal de nationale raad met het oog op het vervullen van zijn taak, raadplegen wie hij nodig acht.

§ 3. De regelen van plichtenleer

4. De geneesheer is er toe gehouden de gebruiken en de tradities te eerbiedigen die de regels vastleggen van de uitoefening van het beroep.

A. Totstandkoming van de regelen van plichtenleer

Deze kent niet het gewone verloop van uitwerking van de juridische regels.

Elke raad werkt de principes uit die hij door zijn leden wil geëerbiedigd zien en de nationale raad heeft onder meer tot taak een repertorium te houden van de door de provinciale raden of door raden van beroep in tuchtzaken gewezen beslissingen die niet meer voor beroep vatbaar zijn (1). Dit documentatiewerk maakt het mogelijk aan de geneesheren de inlichtingen te verstrekken betreffende de rechtspraak van hun raden.

Bovendien is de nationale raad gehouden op eigen initiatief of op aanvraag van de openbare overheid, van openbare instellingen of van beroepsverenigingen van geneesheren, gemotiveerd advies te geven over algemene vragen, over beginselvraagstukken of over regelen van medische plichtenleer (2).

De raad heeft tot taak de adviezen van de provinciale raden goed te keuren.

Men kan hieruit afleiden dat de nationale raad deze adviezen niet geeft aan een geneesheer noch, *a fortiori*, aan een particulier. Hooguit kan de geneesheer zich wenden tot zijn raad van de orde die luidens artikel 6, 3° van het K.B. nr. 79 ertoe gehouden is aan zijn leden op eigen initiatief of op hun verzoek adviezen te verstrekken over vragen van de medische plichtenleer. Deze adviezen worden ter goedkeuring aan de nationale raad gezonden en daarna aan de provinciale raad die ze overmaakt aan de betrokken geneesheren;

B. Het ter kennis brengen van de regelen van plichtenleer

De regelen van plichtenleer worden ter kennis gebracht van de geneesheren bij middel van bulletins of circulaires van de raad van de

(1) Artikel 15, § 2, 1°, K.B. nr. 79.

(2) Artikel 15, § 2, 2°, K.B. nr. 79.

orde waartoe zij behoren, naarmate zij worden uitgewerkt, wat hun raadpleging evenwel bemoeilijkt. Deze regels worden niet ter kennis gebracht van het publiek maar het is gebruikelijk dat men de raadpleging ervan op de zetel van de orde kan toestaan aan zekere personen die er om verzoeken.

Men moet er zich dan ook niet over verwonderen dat de niet-geneesheren over het algemeen in de volledige onwetendheid verkeren over de inhoud van deze regels.

De geneesheren zelf kennen ze tamelijk slecht.

Bovendien kan men opmerken dat de regels soms variëren van een raad van de orde tot een andere en dat een geneesheer die afhangt van een raad van de orde om reden van de plaats van zijn voornaamste bedrijvigheid er toe kan gebracht worden zijn beroep uit te oefenen op een plaats die afhangt van een andere raad van de orde, en zich dan ook door zijn confraters regelen van plichtenleer welke verschillen van die van de raad van de orde waaronder hij ressorteert, kan tegengesteld zien.

Dit gebrek aan coördinatie doet zich ook voor doordat, wanneer de nationale raad van de orde in een rondschriven een gemotiveerd advies heeft uitgebracht over een vraag van algemene aard, dit rondschriven ter kennis wordt gebracht van de leden van de orde door zekere raden maar niet noodzakelijkerwijze door alle.

Tenslotte valt er op dit ogenblik een zekere verspreiding onder het publiek waar te nemen van zekere problemen van plichtenleer.

Citeren wij ten titel van voorbeeld de publikatie met betrekking tot het seminarie van 6 mei 1972 van de franstalige raad van de orde der geneesheren van Brabant en van de raad van de orde van advocaten bij het hof van beroep te Brussel, met betrekking tot het probleem van de vruchtafdrijving.

C. Het opstellen van de Code van plichtenleer

Teneinde aan de zopas vermelde toestand te verhelpen heeft het Koninklijk Besluit nr. 79 de nationale raad tot taak gegeven de *Code van plichtenleer* vast te stellen. Deze zal de algemene beginselen en de regels bevatten betreffende de zedelijkheid, de eer, de bescheidenheid, de eerlijkheid, de waardigheid en de toewijding (1). Het Koninklijk Besluit nr. 79 heeft op niet beperkende wijze de problemen aangeduid die moeten behandeld worden : de regelen betreffende de

(1) Artikel 15, § 1, K.B. nr. 79.

continuïteit van de verzorging waartoe ook het inrichten van de nachtdienst behoort, het beroepsgeheim, het doorgeven van bescheiden of medische inlichtingen aan confraters, meer bepaald in het kader van de uitoefening van de preventieve geneeskunde alsmede betreffende de individuele betrekkingen tussen de geneesheer enerzijds, de zieken, de confraters, de beoefenaars van de tandheelkunde, de apothekers en de titularissen van de paramedische beroepen anderzijds.

Zo daartoe redenen zijn kan de Code ook de bedingen aanwijzen die, wegens hun onverenigbaarheid met de beginselen van de plichtenleer en inzonderheid met de therapeutische vrijheid van de geneesheer, verboden zijn in de overeenkomsten, door de geneesheren te sluiten betreffende de uitoefening van hun beroep (1).

De raad kan ook met het oog op het aanvullen of nader omschrijven van de bepalingen van de Code van plichtenleer op basis van de rechtspraak van de provinciale raden en de raden van beroep, deze Code, zo daartoe redenen zijn, aanpassen (2).

De Koning zal bindende kracht verlenen aan de Code van plichtenleer en aan de tot stand gebrachte aanpassingen bij een in minister-raad overlegd besluit.

De Code van de plichtenleer zal evenwel een wet blijven eigen aan het beroep, welke zich zal opdringen aan de beroepsgerechten maar niet de juridische verhoudingen tussen de leden van het beroep en derden zal regelen (3).

De Code van plichtenleer zal geen enkele wettelijke draagwijdte hebben : hij zal alleen verbindend zijn voor de geneesheren maar zijn doeltreffendheid zal aanzienlijk zijn aangezien de geneesheren er zich moeten naar schikken en de raden van de orde, gewapend op disciplinair gebied, hem zullen moeten doen eerbiedigen. Voor de rechtbanken maakt hij geen wettekst uit die zij zullen moeten toepassen. Men kan hier artikel 34 van de Franse Code van medische plichtenleer als voorbeeld geven, die de geneesheer toestaat de zieke een prognose te verzwijgen; deze regel weerspiegelt wel een medische denkwijze maar hij wordt dikwijls geweerd door de rechtbanken. Deze laatste blijven inderdaad vrij als een fout te beschouwen die de burgerlijke of strafrechtelijke verantwoordelijkheid medebrenkt, de medische gedraging die de Code van plichtenleer toelaat door ze aan elke disciplinaire sanctie te onttrekken.

(1) Artikel 15, § 1, al. 5, K.B. nr. 79.

(2) Artikel 15, § 2, 1°, K.B. nr. 79.

(3) SAVATIER, *Traité de droit médical*, Librairies techniques, Paris, nr. 6 en 127.

Dit wil niet zeggen dat de Code van plichtenleer geen waarde heeft voor de rechtbanken. Deze zullen ernaar verwijzen als vastgestelde gebruiken.

Het begrip gebruik zal het bijvoorbeeld mogelijk maken de door de geneesheer begane fout die aanleiding geeft tot burgerlijke schadevergoeding nauwkeurig te omschrijven.

HOOFDSTUK II

HET TOEZICHT OP DE BEDRIJVIGHEID VAN DE GENEESHEER

§ 1. Beperkingen aan het recht van de geneesheer houder van het wettelijk diploma, de geneeskunde uit te oefenen

A. Toegang tot het beroep

5. De student in de geneeskunde mag ingevolge de wet geen medische handelingen stellen. Hij mag ook niet tot vervangingen overgaan.

De geneesheer houder van het wettelijk diploma is er toe gehouden, indien hij de geneeskunde wil uitoefenen :

1) zijn diploma te laten viseren door de geneeskundige commissie, bevoegd overeenkomstig de plaats waar hij zich wenst te vestigen (1). Men wilde hierdoor de geneeskundige commissies in de mogelijkheid stellen een toezicht uit te oefenen ;

2) zijn inschrijving te vragen op de lijst van de provinciale raad van de Orde van de provincie waar zijn woonplaats gevestigd is ; de plaats waar de geneesheer zijn voornaamste bedrijvigheid uitoefent, wordt beschouwd als zijn woonplaats. De inschrijving kan geweigerd worden bv. indien de geneesheer zich schuldig maakte aan een feit waarvan de zwaarwichtigheid zou aanleiding geven tot de schrapping voor een lid van de Orde.

Tegen de beslissingen gewezen door de provinciale raden kan hoger beroep worden ingesteld (2).

Voegen wij hieraan toe dat de beslissing van de provinciale raad met betrekking tot de lijst van de Orde niet mag gegrond worden op redenen in verband met ras of op motieven van godsdienstige, wijsgerige, politieke, taalkundige of syndicale aard, noch op het feit dat de geneesheer verbonden is aan een instelling die geneeskundige ver-

(1) Artikel 1, K.B. 31 mei 1885; artikel 7, § 5, K.B. nr. 78.

(2) Artikel 13, al. 1 en 21, K.B. nr. 79.

zorging verstrekt aan leden van een groepering of aan een categorie van personen (1).

6. *Plaats van de bedrijvigheid.* De geneesheer die het visum heeft verkregen van zijn diploma door de geneeskundige commissie waaronder hij ressorteert omwille van zijn verblijfplaats, mag zijn beroep uitoefenen in het gehele land (2). Hij zal zich dus op regelmatige wijze begeven naar plaatsen die gelegen zijn buiten het ressort van de commissie die zijn diploma viseerde (3). Maar indien een geneesheer binnen het ambtsgebied van een andere provinciale commissie dan die van zijn verblijfplaats, een consultatiepraktijk heeft gevestigd om er patiënten te ontvangen op bepaalde ogenblikken, gekend door het publiek, of indien hij een sanatorium opent of een hospitaal, dan moet hij de geneeskundige commissie binnen wiens ambtsgebied hij deze bedrijvigheid uitoefent, hiervan in kennis stellen (4) en dit teneinde aan deze commissie toe te laten haar taak van toezicht waar te nemen.

De geneesheer die van woonplaats en van provincie verandert dient zijn inschrijving te vragen op de lijst van de provinciale raad binnen wiens ambtsgebied hij zich zal vestigen.

Het openen van een tweede praktijk. De geneesheer die een tweede praktijk wenst te openen dient hiervan de provinciale raad op de hoogte te stellen. Werd evenwel onwettig verklaard de beslissing van de gemengde raad van beroep van de Orde der geneesheren die een tuchtrechtelijke sanctie had opgelegd aan een geneesheer voor het enkele feit geweigerd te hebben aan de raad van de orde de toelating te vragen om een tweede praktijk te openen (5).

Onrechtstreeks kan men zeggen dat de raden bevoegd zijn om het aantal praktijken door een enkele geneesheer open gehouden, te beperken en dit op grond van de fout die de geneesheer begaat die erin bestaat zich in zo een toestand te plaatsen dat hij de continuïteit van de zorgen aan de patiënt niet kan verzekeren, of nog, aan oneerlijke mededinging t.a.v. zijn confraters te doen. De raad is bevoegd telkens wanneer de geneesheer de principes van plichtenleer overtreedt.

(1) Artikel 19, K.B. nr. 79.

(2) Artikel 1, K.B. 31 mei 1885.

(3) Rb. Luik, 6 februari 1892, *Pas.*, 1893, III, 152.

(4) Artikel 1, K.B. 31 mei 1886 en artikel 7, § 1, K.B. nr. 78.

(5) Cass., 23 mei 1966, *R.W.*, 1966-1967, 738; — zie ook Cass., 10 mei 1965, *R.W.*, 1965-1966, 680.

Zo heeft de provinciale raad een tuchtrechtelijke sanctie kunnen opleggen aan een geneesheer omdat hij er een tweede praktijk op nahield in een plaats ver verwijderd van zijn verblijfplaats en waar hij zich slechts eenmaal om de 3 weken begaf; dientengevolge was hij niet bij machte aan een dringende oproep gevolg te geven en de continuïteit van de zorgen aan zijn patiënten te verzekeren (1).

Beperkingen om reden van de niet-mededingingsplicht. De bedrijvigheid van de geneesheer kan ook beperkt worden door een verplichting van niet-mededinging t.a.v. zijn confraters. Dergelijke clausules kunnen voorkomen in vennootschapscontracten tussen geneesheren of in vervangingscontracten.

Deze verbintenis wordt niet vermoed; het verbod van mededinging moet voorzien zijn in een uitdrukkelijke overeenkomst.

Het concurrentiebeding moet zich beperken tot een plaats of tot een bepaalde streek; een verbod dat onbeperkt zou zijn in de tijd en in de ruimte zou nietig zijn als strijdig met de vrijheid een beroep uit te oefenen (2).

Het kan zich ook voordoen dat de raden van de Orde regelen van plichtenleer hebben uitgevaardigd die de geneesheren verbieden zich te vestigen in een gebied van een confrater die vervangen werd en in dat opzicht is een zeer grote verscheidenheid waar te nemen tussen de zienswijzen van de verschillende provinciale raden.

Men zal hier dezelfde principes als voor het concurrentiebeding moeten toepassen en erop toezien dat de deontologische verplichting voldoende beperkt is om niet in strijd te komen met de vrijheid van beroep (3).

B. *Beperking, schorsing of verbod de geneeskunst uit te oefenen*

7. In bepaalde gevallen kan men het recht van de geneesheer om zijn beroep uit te oefenen beperken, schorsen of verbieden.

1) De geneeskundige commissie is bevoegd het visum in te trekken of het behoud daarvan afhankelijk te maken van de aanvaarding, door de betrokkene, van de opgelegde beperkingen, wanneer op advies van geneesheren-deskundigen aangeduid door de nationale raad van de Orde der geneesheren waaronder hij ressorteert, vastgesteld wordt

(1) Cass., 16 april 1962, *Pas.*, 1962, I, 915.

(2) RYCKMANS, X., en MEERT-VAN DE PUT, R., *Les droits et les obligations des médecins*, nr. 758.

(3) Artikel 7, decreet van 2-17 maart 1971.

dat de geneesheer niet meer voldoet aan de vereiste fysische of psychische geschiktheden om zonder risico's de uitoefening van zijn beroep voort te zetten (1).

De procedure wordt geregeld door het K.B. van 25 oktober 1971 : hoger beroep vóór de geneeskundige commissie van beroep werd voorzien.

De geneeskundige commissie heeft tot taak de belanghebbende personen van publiek- of privaatrecht in te lichten omtrent de genomen beslissingen, hetzij door haarzelf, hetzij door de geneeskundige commissie van beroep.

2) Aan de geneesheer kunnen tuchtrechtelijke sancties opgelegd worden, nl. de schorsing van het recht de geneeskunde uit te oefenen gedurende een termijn die twee jaar niet mag te boven gaan en schrapping van de lijst van de Orde (2).

De provinciale raad treedt op, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de nationale raad, van de Minister tot wiens bevoegdheid de Volksgezondheid behoort, van de procureur des Konings of van de geneeskundige commissie, hetzij op klacht van een geneesheer of van een derde.

Hoger beroep (4) en voorziening in cassatie (5) zijn mogelijk. Het hoger beroep en de voorziening in cassatie schorsen de tenuitvoerlegging (6). Merken wij op dat in geval van schrapping van de lijst van de Orde, geen eeerherstel is voorzien door de wet.

3) De geneesheer kan tot een tijdelijk of definitief verbod het beroep uit te oefenen, veroordeeld worden door de rechtbanken. Voor zekere inbreuken zijn zij ertoe gehouden deze bijkomende straf uit te spreken. Een facultatief verbod voor een maximum duur van twee jaar is voorzien wanneer een geneesheer in overtreding met artikel 40 van het K.B. nr. 78 van 10 november 1967 een beroepstittel toekent aan personen die hij, zelfs kosteloos, tewerkstelt, zo deze personen aan de vereiste kwalificatievoorwaarden niet voldoen of wanneer de geneesheer zich niet schikt naar de beperkingen die hem opgelegd werden door de provinciale geneeskundige commissie of door de geneeskun-

(1) Artikel 37, 2° b), K.B. nr. 78 : deze taak bestaat ook t.a.v. de paramedische beroepen.

(2) Artikel 16, K.B. nr. 79 : de waarschuwing, censuur en berisping beperken het recht het beroep uit te oefenen niet.

(3) Artikel 20, § 1, K.B. nr. 79.

(4) Artikel 21, K.B. nr. 79.

(5) Artikel 23, K.B. nr. 79.

(6) Artikel 21 en 23, K.B. nr. 79, betreffende het recht van verhaal en de procedure; — zie RYCKMANS, X., en MEERT, R., o.c., nr. 939 e.v.

dige commissie van beroep (zie *supra* : sub 1). Een facultatief tijdelijk of definitief verbod kan uitgesproken worden in geval van inbreuk op de wetsbepalingen betreffende de verdovende middelen en de slaapmiddelen (1).

De mogelijkheid om de uitoefening van het beroep te verbieden wordt de rechtbanken niet toegekend t.a.v. personen van wie zij de internering gelasten.

De zoëven onder 1) en 2) vermelde regelen zijn zo belangrijk dat zij aanleiding kunnen geven tot de veroordeling van een geneesheer uit hoofde van onwettige uitoefening van de geneeskunde indien, hoewel hij op regelmatige wijze het diploma behaalde, hij de geneeskunde uitoefent zonder ingeschreven te zijn op de lijst van de Orde of nog indien hij zijn beroep uitoefent niettegenstaande een tijdelijk of definitief verbod tengevolge van een tuchtrechtelijke sanctie. Dit geldt slechts voor zover de betrokkene er niet toe gebracht werd ten uitzonderlijken titel geneeskundige zorgen te verstrekken aan een persoon in gevaar, in welk geval de verplichting hulp te verschaffen zal overwegen, niettegenstaande het feit dat hij niet aan de wettelijke voorwaarden voldoet om de geneeskunde uit te oefenen.

4) Het verbod van tussenkomst door het verzekeringsorganisme. Het Comité van de Dienst voor geneeskundige controle van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (R.I.Z.I.V.) kan een bijzondere sanctie opleggen aan de geneesheer die zich zou schuldig maken aan bedrog, zoals bv. een prestatie in rekening brengen welke hij niet verstrekt heeft.

De sanctie bestaat erin aan de verzekeringsorganismen te verbieden tussen te komen in de kosten van de geneeskundige zorgen verschaft door de geneesheer, voor een termijn gaande van 1 dag tot een jaar (2).

De uitsluiting van de geneesheer brengt voor hem niet het verbod mede zijn geneeskundige bedrijvigheid voort te zetten, noch voor de verplicht verzekerde zieke beroep te doen op deze geneesheer, voorzover de kosten van de geneeskundige verstrekkingen niet gevraagd worden aan het verzekeringsorganisme.

Deze administratieve sanctie treft de geneesheer niet rechtstreeks maar zij kan aanleiding geven tot tuchtrechtelijke vervolgingen door de provinciale raad van de Orde.

(1) Artikel 4, al. 2 van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica.

(2) DENIS, P., en GOSSERIES, Ph., *Droit de la Sécurité Sociale*, Précis Fac. Droit U.C.L., Larcier, 1973.

§ 2. De controle a posteriori op de bedrijvigheid van de geneesheer

8. Dit is waarschijnlijk wat de geneesheren heden ten dage het minst gemakkelijk aanvaarden. Dat de rechters de geneesheer zouden kunnen verzoeken rekenschap te geven van zijn daden, lijkt hen een groot onrecht.

De geneesheren oordelen dat ze de belangen van hun patiënten om het best behartigen, dikwijls in moeilijke omstandigheden, en dat vergissingen de mens eigen zijn.

Zo verliezen zij dikwijls het vergoedend karakter van ons systeem van aansprakelijkheid uit het oog en onthouden zij slechts het aspect vernedering en aantasting van hun goede naam.

Wat er ook van zij, de geneesheer zal door ons systeem van aansprakelijkheid, altijd blootstaan aan gedingen van burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid en aan tuchtrechtelijke vervolgingen.

A. Burgerlijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid

9. *De keuze van de therapeutische middelen en technieken.* Men aanvaardt dat een geneesheer over een therapeutische vrijheid beschikt. Geen reglementaire beperkingen kunnen worden opgelegd bij de keuze van de middelen die aangewend moeten worden, hetzij voor het stellen van de diagnose, hetzij voor het instellen en uitvoeren van de behandeling, hetzij voor het uitvoeren van magistrale bereidingen (1). De geneesheer beoordeelt de te verstrekken zorgen in geweten en in volledige vrijheid (2).

De ziekte- en invaliditeitsverzekering mag de voorwaarden van terugbetaling van de prestaties vaststellen maar zij kan niet de verstrekking van de geneeskundige zorgen reglementeren. Zij is niet bevoegd om de opportuniteit of de waarde van de gegeven zorgen te beoordelen. Misbruiken van de vrijheid die de geneesheren in dit opzicht genieten kunnen slechts beteugeld worden door de raden van de Orde (3). Het is de controledienst van het R.I.Z.I.V. die tot taak heeft de misbruiken die hij vaststelt ter kennis te brengen van de raad van de Orde.

(1) Artikel 11, K.B. nr. 78.

(2) Artikel 36, wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekeringen.

(3) Artikel 11, K.B. nr. 78.

10. *De wijze waarop de geneeskunde wordt uitgeoefend.* Zoals iedereen die een beroep uitoefent is de geneesheer onderworpen aan het gemeen recht van de aansprakelijkheid.

Voor wat betreft de wijze waarop de geneesheer de geneeskunde dient uit te oefenen, verwijzen wij naar de materie van de burgerlijke en strafrechtelijke verantwoordelijkheid.

Tallose feiten zullen aanleiding geven tot strafrechtelijke vervolgingen hetzij ingevolge de wetgeving op de geneeskunst, hetzij ingevolge het gemeen recht.

Zo worden bijvoorbeeld strafrechtelijk beteugeld (1) : de uitoefening van de geneeskunde gedurende een periode van schorsing ten gevolge van een disciplinaire veroordeling, de uitoefening van de geneeskunde zonder ingeschreven te zijn op de lijst van de Orde, de weigering gevolg te geven aan de beperkingen van de uitoefening van de geneeskunst ingevolge een beslissing van de provinciale geneeskundige commissie, de geneeskundige fout die een wanbedrijf uitmaakt, de onopzettelijke slagen en verwondingen of het onopzettelijk doden, het verzuim hulp te verlenen aan een persoon die in gevaar verkeert, het toedienen van dodelijke of schadelijke stoffen, het ongerechtvaardigd onderhouden van toxicomanie, de medisch niet verantwoorde vruchtafdrijving, het afleveren van een vals getuigschrift of van een getuigschrift dat niet overeenstemt met de verstrekte zorgen, het niet toegestaan cumulatief uitoefenen van de geneeskunde en de pharmacie, de weigering de documenten inzake ziekte- en invaliditeitsverzekering af te leveren, de weigering in te gaan op een opvordering, de schending van het beroepsgeheim, inbreuken inzake dringende geneeskundige hulp, het nemen en gebruiken van therapeutische bestanddelen van menselijke oorsprong buiten de wettelijke voorwaarden, enz...

B. *De tuchtrechtelijke vervolgingen*

11. *Aard van de tuchtrechtelijke vervolgingen.*

a. Het tuchtrecht is niet onderworpen aan het principe van de wettelijkheid „*nulla poena sine lege*”; er bestaat geen welbepaalde regeling aangezien men steunt op het gebruik om uit te maken welke daden laakbaar zijn. Het is trouwens moeilijk op voorhand nauwkeurig te bepalen welke daden als strafbaar moeten omschreven worden.

(1) Zie voor verdere studie : ANRYS, H., *Les professions médicales et paramédicales dans le marché commun*, Larcier, 1974; — RYCKMANS, X., en MEERT-VAN DE PUT, R., o.c.

b. Het tuchtrecht beschouwt sommige feiten als strafbaar die ontsnappen aan de strafrechtelijke beteugeling : bv. een gebrek aan hoffelijkheid tegenover een confrater.

c. De tuchtrechtelijke inbreuken zijn meestal gedragingen strijdig met de eer en tekortkomingen aan de beroepsverplichtingen; hun beoordeling is dan ook nauw verbonden met de opvattingen algemeen gehuldigd in de betrokken middens.

Men kan in bepaalde gevallen een verschil vaststellen tussen de houding van het medisch korps en de gangbare opvatting van de mensen. Op het platteland, bijvoorbeeld, heeft het medisch korps de gewoonte de zieke de waarheid niet te onthullen noch hem een noodlottige diagnose mede te delen.

De rechters daarentegen, zullen veel meer geneigd zijn te spreken van de rechten van de persoon en meer in het bijzonder van het recht van de zieke om ingelicht te worden. De geneesheren zullen voorhouden dat dit een theoretische zienswijze is en dat de praktijk hen tot de overtuiging brengt dat de zieke niet bij machte is de waarheid te aanhoren en dat het feit de waarheid te weten veeleer de zieke ten kwade zal komen en zijn gezondheid zal schaden.

d. De tuchtrechtelijke sancties treffen de schuldige nooit in zijn vrijheid, noch in zijn vermogen aangezien er geen boete wordt voorzien maar zij raken hem door hem te beroven van zijn rechten met betrekking tot de uitoefening van zijn beroep en van zijn hoedanigheid van lid van de Orde.

e. De debatten zijn niet openbaar. Het bewijs is vrij; de rechtspleging is niet zo nauwkeurig geregeld als in strafzaken (mededeling van de bundels, verschijning, rechten van de verdediging). Alleen zijn bepaalde principes voorzien door wetteksten (1) : zo bijvoorbeeld de bijstand van een advocaat, de termijnen van betekening, het recht van hoger beroep...

De raden hebben hun eigen gebruiken; bijvoorbeeld in bepaalde gevallen verschijning van de betichte geneesheer met verbod nota te nemen.

De schending van het beroepsgeheim door de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad wordt strafrechtelijk beteugeld (2).

(1) K.B. nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der geneesheren.

(2) Artikel 30, K.B. nr. 79.

f. De tuchtrechtelijke rechtsvordering is onafhankelijk van de publieke rechtsvordering : eenzelfde feit kan aanleiding geven tot beide vormen van vervolging; het gewijsde in strafzaken heeft geen gezag op tuchtrechtelijk gebied.

g. Bepaalde tuchtrechtelijke beslissingen maken het voorwerp uit van een mededeling aan zekere organismen en instellingen.

Binnen de 30 dagen na het definitief worden van de beslissing, worden de beslissingen, die een schrapping of een weglating van de lijst van de Orde tot voorwerp hebben, of schorsing of beperking van het recht de geneeskunde uit te oefenen, ter kennis gebracht van de geneeskundige commissie en van de procureur-generaal bij het hof van beroep binnen wiens rechtsgebied de provinciale raad zetelt waaronder de geneesheer ressorteert (1).

Alle beslissingen op tuchtgebied welke in eerste aanleg werden genomen door de provinciale raden of de raden van beroep, worden door de voorzitter van de betrokken raad, binnen de 30 dagen na de datum waarop zij definitief zijn geworden, medegedeeld aan de minister tot wiens bevoegdheid de volksgezondheid behoort (2).

Bovendien heeft de geneeskundige commissie tot taak de belanghebbende personen van publiek- of privaatrecht in te lichten over de beslissingen die werden genomen hetzij door haarzelf, hetzij door de geneeskundige commissie van beroep, hetzij door de betrokken Orde, hetzij door de rechtbanken met betrekking tot de uitoefening van zijn bedrijvigheid door een geneesheer (3).

h. Individuele preventieve maatregelen. De raden van de Orde der geneesheren zijn bevoegd, niet alleen tuchtrechtelijke straffen uit te spreken wanneer een lid van de Orde schuldig werd bevonden aan tekortkomingen aan zijn plicht, maar ook individuele maatregelen te bevelen die niet het karakter hebben van tuchtrechtelijke sancties, ten einde de inbreuken op de regelen van de plichtenleer te voorkomen of er een einde aan te stellen (4). Deze beslissingen zijn vatbaar voor hoger beroep.

Dit is het geval voor een beslissing van de raad van de Orde waarbij aan een geneesheer het verbod werd opgelegd, een derde praktijk open te houden. De raad rechtvaardigde deze maatregel door voor te

(1) Artikel 27, § 3, K.B. nr. 79; artikel 35, § 1, K.B. van 6 februari 1970, houdende organisatie en werking van de Orde der geneesheren.

(2) Artikel 35, § 2, *ibid.*

(3) Artikel 37, § 1 en 2, *ibid.*

(4) Cass., 16 januari 1967, *Arr. Cass.*, 1967, 591; *Pas.*, 1967, I, 584; — Cass., 13 oktober 1969, *Arr. Cass.*, 1970, 156; *Pas.*, 1970, I, 137.

houden dat het openhouden van deze derde praktijk enerzijds het gevaar deed ontstaan van de afwezigheid van continuïteit in de gezondheidszorgen en anderzijds het gevaar van mededinging, strijdig met de plichtenleer, vermeerderde. Het hof van cassatie oordeelde dat door zich aldus uit te spreken, de raad van de Orde zijn bevoegdheden niet had overschreden.

12. Hoger beroep tegen de beslissingen en adviezen van de Orde.

1. Statuut en juridische aard van de Orde.

Het K.B. nr. 79 bepaalt niet welke de juridische aard is van de Orde, maar beperkt zich er toe te verklaren dat zij de publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid geniet (1).

Deze publiekrechtelijke beroepscorporatie is een met rechtspersoonlijkheid bekleed organisme waarvan de personen die een bepaald beroep uitoefenen moeten deel uitmaken en dat tot taak heeft degenen die daartoe de wettelijk gestelde voorwaarden vervullen tot de uitoefening van het beroep toe te laten, de beroepslichten te bepalen en de nakoming ervan te verzekeren door het opleggen van tuchtstraffen (2). Haar karakter van publiekrechtelijke instelling valt niet te betwijfelen. Het is ondenkbaar dat de Staat de belanghebbenden er toe zou verplichten toe te treden tot verenigingen die dit karakter niet zouden hebben en deze laatsten zou toestaan verplichte bijdragen te innen.

De Orde heeft een essentieel vertegenwoordigend karakter en past een *self-government* systeem toe. Het zijn deze twee laatste kenmerken die de zeer grote zelfstandigheid welke de Orde geniet, rechtvaardigen.

Deze zelfstandigheid is praktisch absoluut.

Er bestaat geen enkele controle op het beheer en geen administratieve voogdij. Het enige toezicht dat de Staat op de werkzaamheden heeft, bestaat in de aanwezigheid van magistraten in de raden die beroep kunnen aantekenen tegen beslissingen in tuchtrechtelijke aangelegenheden, bij een commissie van beroep, samengesteld voor de helft uit leden van de Orde en voor de andere helft uit raadsheren bij het hof van beroep.

2. Rechtsmiddelen.

a. In de schoot van de Orde :

Tegen de beslissingen door de provinciale raad gewezen bij toepassing van artikel 6 van het K.B. nr. 79, kan hoger beroep worden ingesteld,

(1) Artikel 1, al. 3, K.B. nr. 79.

(2) MAST, A., *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, 4e uitg. 1971, nr. 92.

hetzij door de bijzitter van de provinciale raad, hetzij door de voorzitter van de nationale raad samen met een onder-voorzitter (1). De geneesheer tegen wie een beslissing werd gewezen bij verstek, kan hiertegen in verzet komen (2).

b. Bij instellingen die buiten de Orde staan :

De voorzieningen die kunnen ingesteld worden bij instellingen die buiten de Orde staan zijn slechts jurisdictionele voorzieningen, naargelang het geval, 't zij voor het hof van cassatie, 't zij voor de Raad van State gebracht.

Men rechtvaardigde dit door de noodzaak de uitoefening van de vrije beroepen aan de uitvoerende macht te onttrekken.

De beslissingen van de Orde die een administratief en reglementair karakter hebben en waarvoor het K.B. nr. 79 geen verhaal voorziet, moeten beschouwd worden als beslissingen genomen door administratieve overheden in de zin van artikel 9 van de wet van 23 december 1946 en kunnen bijgevolg het voorwerp uitmaken van een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State (3). Het is soms moeilijk om uit te maken of een beslissing genomen door de organen van de beroepsordes van juridische aard is dan wel van administratieve aard. Men kan niet spreken van de voorzieningen tegen de handelingen van de Orde zonder het probleem van de burgerlijke aansprakelijkheid van de Orde te behandelen.

Deze zou kunnen weerhouden worden naar aanleiding van de tekortkomingen begaan in al hun niet-jurisdictionele werkzaamheden.

Dit werd gevonnist in Frankrijk met betrekking tot beslissingen die zonder gegronde redenen de inschrijving op de lijst weigerden en in geval van laattijdigheid bij de goedkeuring van een contract dat de uitoefening van het beroep betrof (4).

3. Verduidelijken wij welk verhaal de geneesheer of de derden hebben tegen de adviezen van de Orde inzake plichtenleer, hetzij door de provinciale raad, hetzij door de nationale raad uitgebracht. Deze adviezen hebben trouwens een grote waarde want zij laten vermoeden in welke zin de Raad zijn tuchtrechtelijke beslissing zal nemen.

(1) Art. 13 en 21, K.B. nr. 79.

(2) Artikel 22, K.B. nr. 79.

(3) MAST, A., o.c., nr. 92; — BUTTGENBACH, A., *Manuel de Droit administratif*, dl. I, nr. 92; — Zie R.V.S., 6 oktober 1951, *Verz. Arr. Adv. R.V.S.*, 1951, 562; *J.T.*, 1951, 536 en *R.J.A.*, 1952, blz. 97 met noot Bourquin : vernietiging van de Code van geneeskundige plichtenleer.

(4) RYCKMANS, X., en MEERT-VAN DE PUT, R., o.c., nr. 924; — SAVATIER, R., o.c., nr. 183 *ter*.

Men zou kunnen zeggen dat, bij ontstentenis van verbindend karakter aangezien deze regels worden uitgebracht in de vorm van adviezen, deze handelingen geen nadeel kunnen berokkenen en dus niet het voorwerp kunnen uitmaken van een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State.

De geneesheer die zou menen dat de Orde haar machten overschreed, bijvoorbeeld door een regel uit te vaardigen die zonder deontologische grondslag is, zal niet de beschikking hebben over de snelle wettelijke middelen ten einde te doen onderzoeken of de Orde haar bevoegdheden niet te buiten ging.

Hij zou zich dienen te schikken naar het advies van de Orde, ofwel er geen gevolg aan geven waardoor hij zich in een toestand zou plaatsen waarin hij daden stelt strijdig met de plichtenleer, en zich aldus aan tuchtrechtelijke sancties zou blootstellen.

In geval van veroordeling, zou hij beroep aantekenen en in geval van bevestiging zou hij zich voorzien in cassatie. Het hof van cassatie zou zijn controlebevoegdheid uitoefenen maar het arrest zou geen geldigheid *erga omnes* hebben.

Daarentegen is de Raad van State bevoegd de reglementaire handelingen die een verbod of een gebod inhouden en die het voorwerp uitmaken van een tuchtrechtelijke rechtsvordering, te vernietigen (1).

13. De invloed die de Orde heeft, na de tuchtrechtelijke rechtsvordering, op de wijze van uitoefenen van de geneeskunde.

Door haar bevoegdheid, de geneesheren zekere gedragsregelen op te leggen, heeft de Orde een invloed op de voorwaarden van uitoefening van de geneeskunde.

Hier kunnen wij als voorbeeld geven de controle die de Orde uitoefent op de overeenkomsten door de geneesheren met de geneeskundige inrichtingen afgesloten. Zo kan de Orde een geneesheer die een overeenkomst afsloot in strijd met de regelen van plichtenleer, een sanctie opleggen. De Orde kan dus een bepaalde clause strijdig verklaren met de regelen van plichtenleer en zodoende alle geneesheren verbieden zich hiertoe bij overeenkomst te verbinden (1). Het zou bijvoorbeeld denkbaar zijn dat de geneeskundige inrichtingen geen geneesheer kunnen vinden, die deontologisch bij machte zou zijn zo een contract af te sluiten.

(1) Zie het arrest *Timmermans*, nr. 2021 van 5 december 1952, *Verz. Arr. Adv. R.V.S.*, 1952 waar de hoge raad van de Orde der apothekers de apothekers had opgelegd de openings- en sluitingsuren te eerbiedigen : de beslissing werd vernietigd wegens machtsoverschrijding.

De wet die de vruchtafdrijving wettelijk zou verklaren, zal zo praktisch geen uitwerking kunnen krijgen indien de Orde hier een deontologische hinderpaal zou stellen.

Het zou zich bijvoorbeeld ook kunnen voordoen dat de beoefening van de groepsgeneeskunde met multidisciplinaire kabinetten zou verboden zijn als zijnde in strijd met de regelen van plichtenleer. Men moet er dus de nadruk op leggen dat de Orde slechts een bevoegdheid heeft inzake plichtenleer en dat de reglementen en verbodsbepalingen die zij vaststelt een deontologische grondslag moeten hebben. Is dit niet het geval, dan heeft de raad een beslissing genomen of een advies uitgebracht in strijd met de wet en heeft hij zijn machten overschreden.

De voorzieningen in deze materie worden zoals wij het hoger hebben gezegd, voor het hof van cassatie gebracht hetzij voor de Raad van State.

Dezelfde beperking aan de machten van de Orde is toepasselijk voor wat betreft de Code van plichtenleer; het K.B. nr. 79 voorziet in zijn artikel 15, § 1 dat de Raad, zo daartoe redenen zijn, de bedingen kan aanwijzen die wegens hun onvereenigbaarheid met de beginselen van plichtenleer en inzonderheid met de therapeutische vrijheid van de geneesheer, verboden zijn in de overeenkomsten door de geneesheren te sluiten betreffende de uitoefening van hun beroep.

Besluit

Niemand zal ontkennen dat de bevoegdheden aan de Orde toegekend, zeer uitgebreid zijn : de reglementering van de toegang tot het beroep alsmede het opstellen van reglementen toepasselijk op het gehele beroep, de uitoefening van tuchtrechtelijke bevoegdheden, enz... Deze bevoegdheden worden thans uitsluitend toevertrouwd aan geneesheren gekozen door hun gelijken met als voorbehoud de aanwezigheid van magistraten in de verschillende instanties.

Heden ten dage rijzen de meest uiteenlopende betwistingen (2) betreffende de machten van de Orde, zo niet over haar bestaan.

Men bemerkt het corporatief karakter van de Orde. Men beschouwt ze als een gezaghebbende instantie die in laatste aanleg zal beslechten,

(1) Zie ook het probleem van de honoraria (poolsysteem): Cass., 23 maart 1970, *T.Soc.R.*, 1970, 160.

(2) B.v., zie betreffende de verplichtingen voor de geneesheren van de Raad van de Orde der geneesheren van Oost-Vlaanderen, vraag nr. 103 van de heer VANDEZANDE d.d. 27 augustus 1973, Belg. Senaat 1972-1973, Vrag. en antw. nr. 47, 1742.

enigszins het verhaal in rechte uit het oog verliezend. Men kritiseert het gebrek aan publiciteit in reglementaire aangelegenheden, het geheime karakter van de tuchtrechtelijke rechtspleging, enz... Anderzijds dient een volledige inventaris opgemaakt — hetgeen evenwel onmogelijk was in dit artikel, gezien de omvang van de te behandelen materie — van alle wettelijke waarborgen die voorzien zijn tegen willekeur en machtsoverschrijding. Men zou alsdan kunnen nagaan of men het type van instelling dat de Orde is, moet handhaven, eventueel mits ze te wijzigen, ofwel, of men ze moet laten verdwijnen en alleen de wetgevende en uitvoerende macht tot taak moet geven, de wetten en koninklijke besluiten te maken inzake plichtenleer, en aan de rechtelijke macht het uitspreken van de vonnissen en arresten inzake geneeskundige plichtenleer moet toevertrouwen. Indien men de tweede oplossing kiest dan zal zich volgend probleem stellen : zijn hier de gewone gerechten aangewezen of zijn er gespecialiseerde gerechten noodzakelijk, samengesteld uit geneesheren en juristen of voor sommige, ook uit niet-technisch bedreven personen d.w.z. belanghebbenden zoals beheerders van ziekenhuizen, afgevaardigden van de zieken enz... Van daar af verwijst men opnieuw naar een controlemacht, welke wordt uitgeoefend door de leden van de belanghebbende kringen.

Men keert hier terug naar een probleem dat ons inziens fundamenteel is. Mag men het publiek op de hoogte brengen van alles wat zich in het geneeskundig milieu voordoet, zodat de zieke ten slotte wordt ingelicht over de aard van zijn aandoening? Wat bv. indien de geneesheer zich dient te rechtvaardigen met betrekking tot een geval van kanker, waarover de patiënt tot dan toe in de onwetendheid was gelaten? Wil men tenslotte niet veeleer opkomen tegen het feit dat de geneesheren als een geheim, de waarheid kennen over ons leven of onze dood, en is er anderzijds niet een dubbelzinnig verlangen dat de geneesheer zou behandeld worden zoals ieder ander mens op grond van dezelfde regelen en door dezelfde rechtbanken, maar ook, de geneesheer ondanks alles strenger gestraft te zien, indien hij er niet in slaagt zijn taak te vervullen, te weten de genezing die van hem wordt verwacht?